

RADNI ODNOSI

1. Radni odnos može prestati ako radnik ne prihvati radno mjesto koje mu poslodavac ponudi nakon što je proveo postupak obvezatnog zbrinjavanja viška radnika.

Iz obrazloženja:

U postupku je utvrđeno da je tuženik odlukom od 17. srpnja 2002. otkazao ugovor o radu podnositelju zbog poslovno uvjetovanih razloga. Prije otkazivanja tuženik je sastavio Program zbrinjavanja viška zaposlenika od 30. srpnja 2001., na koji sindikat ni nadležna služba Zavoda za zapošljavanje nisu imali primjedbi. Do viška radnika došlo je zbog prestanka rada i likvidacije tuženika zbog gubitka poslovanja.

Podnositelju je predloženo zbrinjavanje predviđeno Programom, tako što bi mu se osigurao najam servisne radionice kod drugog poslodavca i isplata otpremnine, ali je podnositelj odbio ponuđeno zbrinjavanje. Nakon toga tuženik je podnositelju predložio zapošljavanje na radnom mjestu u „F“ d.o.o. Zagreb, ali je podnositelj i taj prijedlog odbio. Podnositelju je potom isplaćena otpremnina.

Sudovi utvrđuju da je na taj način tuženik kao poslodavac postupao sukladno člancima 106., 119. i 120. Zakona o radu (N.N., br. 38/95., 54/95., 65/95., 17/01. i 82/01.) i to posebno u dijelu obvezatnog postupka zbrinjavanja viška

radnika pronalaženjem drugog radnog mjesta ili zaposlenja kod drugog poslodavca.

Tuženikova obveza da pokuša zaposliti radnika na drugim poslovima ne znači i to da tuženik mora slijediti želje radnika za zaposlenjem kod nekog drugog poslodavca koji radnika ne želi primiti na rad, a to utvrđuje Vrhovni sud. Također, zakonska je obveza poslodavca da prije otkazivanja ugovora o radu zbog poslovno uvjetovanih razloga, pokuša pronaći mogućnost zaposlenja radniku kojem otkazuje, ali ne i zaposliti ga, jer za sklapanje ugovora o radu potrebna je suglasnost ne samo tog poslodavca već i radnika. Činjenica da podnositelj nije prihvatio mogućnost zaposlenja kod „F“ d.o.o. zbog toga što taj poslodavac nema dozvole za rad, ne dovodi u pitanje zakonitost postupanja tuženika prilikom otkazivanja, utvrđuje Vrhovni sud.

Ustavni sud RH, broj: U-III-880/2007. od 2.4.2008.

2. Pretpostavke za naknadu štete od poslodavca ispunjene su samo ako je ozljeda radnika zadobivena obavljanjem poslova i radnih zadataka radnog mjesta.

Iz obrazloženja:

Predmet spora u parničnom postupku koji je prethodio ustavnosudskom postupku bio je pod-

nositeljičin zahtjev kojim je od tuženice, O. b. V., tražila isplatu određenih novčanih iznosa na ime naknade štete zbog ozljede koju je zadobila prilikom dolaska na posao.

U parničnom postupku utvrđeno je da je 13. studenoga 2000. oko 7,00 sati, prilikom dolaska na posao podnositeljica zadobila prijelom kosti lijeve šake. S obzirom na utvrđenje da ozljeda koju je podnositeljica zadobila pri dolasku na posao nije zadobivena pri obavljanju poslova i radnih zadataka njezinog radnog mjesta, Općinski sud u V. zauzeo je stajalište da nisu ispunjene pretpostavke propisane čl. 102., st. 1. Zakona o radu, odnosno čl. 15. Zakona o zaštiti na radu, te je odbio podnositeljičin tužbeni zahtjev. Prihvaćajući činjenična utvrđenja i pravno stajalište prvostupanjskog suda, Županijski sud u V. Odbio je podnositeljičinu žalbu kao neosnovanu i potvrdio prvostupanjsku presudu.

Polazeći od činjeničnog stanja utvrđenog u parničnom postupku, kao i mjerodavnih odredaba Zakona o radu i Zakona o zaštiti na radu, Ustavni sud ocjenjuje da se pravna stajališta navedena u osporenim presudama nadležnih sudova zasnivaju na ustavnopravno prihvatljivom tumačenju i primjeni mjerodavnoga materijalnog prava.

Ustavni sud RH, broj: U-III-4353/05. od 6.3.2008.

3. Za štetu koju je radnik kaznenim djelom prouzročio poslodavcu, rok zastare je tri godine.

Iz obrazloženja:

Dakle, nije sporno da je tuženik prouzročio tužitelju štetu u iznosu od 40.104,36 kn i da bi je u skladu sa čl. 98., st. 1. tada važećeg Zakona o radu (N.N., br. 38/95., 54/95., 65/95. i 102/98.), a sada čl. 105., st. 1. Zakona o radu (N.N., br. 137/04. – pročišćeni tekst), bio dužan nadoknaditi.

Odredbom čl. 6. ranijeg Zakona o radu (sada čl. 10. pročišćenog teksta) propisano je da se na

sklapanje, valjanost, prestanak ili drugo pitanje u svezi s ugovorom o radu koje nije uređeno ovim ili drugim zakonom, primjenjuju u skladu s naravi toga ugovora opći propisi obveznoga prava. No, odredbom čl. 131. ranijeg Zakona o radu (sada čl. 138.) propisano je da ako ovim ili drugim zakonom nije drukčije određeno, potraživa-nje iz radnog odnosa zastarijeva za tri godine.

Dakle, budući da Zakon o radu propisuje rok zastare za potraživanje iz radnih odnosa, a što se odnosi i na naknadu štete, to se ne može u ovom konkretnom slučaju primijeniti opći zastarni rok od tri godine, a koji počinje teći od dana kada je manjak utvrđen.

Kako je manjak i osoba koja za njega odgovara, a to je tuženik, utvrđen dana 12. studenoga 1999. godine, što je nesporno, a tužitelj je samo dana 14. prosinca 1999. godine postavio imovinskopravni zahtjev u kaznenom postupku o kojem međutim nije niti odlučivano, iako je kazneni postupak pravomoćno okončan još 7. prosinca 2000. godine, te kako je tužba u ovom predmetu podnesena tek 15. svibnja 2006. godine, dakle po proteku roka od tri godine, to je nastupila zastara potraživanja za cjelokupni utuženi iznos od 40.104,36 kn.

Županijski sud u Bjelovaru, broj: Gž-2238/06-2. od 1.3.2007.

4. Osobe predviđene u čl. 38. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članovi njihovih obitelji imaju prednost, pod uvjetima predviđenim zakonom, u zapošljavanju, ali se moraju prijaviti na natječaj za prijem u radni odnos.

Iz obrazloženja:

Dana 8. svibnja 2002. Javna vatrogasna postrojba „Dubrovački vatrogasci“, Dubrovnik objavila je natječaj za prijem u radni odnos na neodređeno vrijeme na radno mjesto vatrogasac – osam izvršitelja. Prijava potrebe za radnikom dostavljena je Hrvatskom zavodu za zapošljavanje, Područnoj službi Dubrovnik, koja je 10. svibnja 2002. prijavu objavila na oglasnoj ploči.

Podnositelj nije podnio prijavu na navedeni natječaj, već je 20. lipnja 2002. podnio prigovor inspektoru rada zbog povrede prava prednosti pri zapošljavanju u natječajnom postupku. Utvrdivši da podnositelj nije bio sudionik u navedenom natječajnom postupku, Državni inspektorat Republike Hrvatske, Područna jedinica Split, Ispostava Dubrovnik je osporenim rješenjem, na temelju čl. 38., st. 4. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, odbila podnositeljev zahtjev za ostvarivanje prava prednosti pri zapošljavanju kod poslodavca Javne vatrogasne postrojbe „Dubrovački vatrogasci“, Dubrovnik.

Ocijenivši da je prvostupanjsko rješenje doneseno sukladno mjerodavnim propisima, rješenjem Državnog inspektorata Republike Hrvatske odbijena je podnositeljeva žalba izjavljena protiv prvostupanjskog rješenja.

Polazeći od utvrđenog činjeničnog stanja i mjerodavnih odredaba čl. 38., st. 1. i 4. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, Upravni sud je utvrdio da drugostupanjskim rješenjem nije povrijeđen zakon na štetu podnositelja, te je odbio podnositeljevu tužbu kao neosnovanu.

Mjerodavne odredbe čl. 38., st. 1. i 4. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji glase:

Članak 38.

(1) Tijela državne uprave, tijela sudbene vlasti i druga državna tijela, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, javne službe, izvanproračunski fondovi, te pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu Republike

Hrvatske obvezni su pri zapošljavanju pod jednakim uvjetima dati prednost nezaposlenom i to sljedećim redoslijedom:

- 1. djetetu poginulog hrvatskog branitelja bez oba roditelja,*
- 2. HRVI iz Domovinskog rata,*
- 3. članu obitelji poginuloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata,*
- 4. hrvatskom branitelju iz Domovinskog rata (...)*

(4) Osobe iz stavka 1. ovoga članka koje ispunjavaju uvjete za ostvarivanje prava prednosti pri zapošljavanju dužne su uz molbu, odnosno ponudu na natječaj priložiti rješenje o priznatom statusu, odnosno potvrdu o priznatom statusu iz koje je vidljivo spomenuto pravo.

Člankom 44. Ustava, na čiju povredu podnositelj ukazuje, propisano je:

Svaki državljanin Republike Hrvatske ima pravo, pod jednakim uvjetima, sudjelovati u obavljanju javnih poslova i biti primljen u javne službe.

Polazeći od činjenice da je prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji jedna od pretpostavki za ostvarivanje prednosti pri zapošljavanju, sudjelovanje u natječajnom postupku za popunu radnog mjesta, a koja pretpostavka u konkretnom slučaju nije bila ispunjena, Ustavni sud ocjenjuje da su osporeni akti doneseni sukladno mjerodavnim propisima, te da podnositelju nije povrijeđeno ustavno pravo zajamčeno člankom 44. Ustava.

Ustavni sud RH, broj: U-III-4719/2005. od 12.3.2008.

*mr. sc. Rihard Gliha, dipl. iur.
Zagreb*